A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet/Tanszék	Magyar Néprajz és Antropológia Intézet
1.4 Szakterület	Kultúratudományok (Studii culturale)
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Néprajz

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve			LLC2225 Az antropológiai és dokumentumfilm				
2.2 Az előadásért felelős tanár neve			Könczei Csilla				
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve			Könczei Csilla				
2.4 Tanulmányi év	III	2.5 Félév	II	2.6. Az értékelés módja	Kollokvium	2.7 A tantárgy típusa	Kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszáma)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					15
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					15
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					17
Konzultáció					9
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					

3.7 Egyéni munka össz-óraszáma	58
3.8 A félév össz-óraszáma	100
3.9 Kreditszám	4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak) infrastruktúra (pl. szemináriumterem, vetítő, laptop stb.), a szemináriumon való részvétel

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Számítógéppel, vetítővel, táblával felszerelt terem.
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• Számítógéppel, vetítővel, táblával felszerelt terem.

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	**C1.1.** A humán- és társadalomtudományok ismeretanyagának interdiszciplináris felhasználása és alkalmazása **C2.2**: A kulturális elemek, alkotások kontextualizált magyarázata és értelmezése **C1.4.** A néprajztudomány fogalmi és értelemzési keretei **C1.5.** Egy társadalom-, kulturatudományi fogalom interdiszciplináris elemzése

Általános kompetenciák	**C.1.** A kialakított fogalmi és a módszertani apparátus használata a különböző humán- és társadalomtudományokban **C.2.** A kulturális alkotások (művészi, nyilvános diszkurzusok, tömegkultúra, szubkultúra, csoportkultúra) komplex elemzése **C.4.** A kulturális jelenségek azonosítása, elemzése, osztályozása lokális, regionális, nemzeti és globális kontextusban

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• A kurzus az antropológiai és a dokumentumfilmek társadalmi működését vizsgálja. A filmeket nem formai jellemzőik szerint elemezzük, hanem aszerint, hogy létrejöttük milyen társadalmi közeghez kötődik, illetve, hogy tárgyiasult utóéletük során milyen hatást fejtetnek ki a társadalmi életben. A kurzus egyrészt történetiségükben, azonkívül típusosságukban mutatja be a legfontosabb filmes antropológiai áramlatokat, filmidézetekre alapozva. A filmeket egyrészt vizuális interakcióként, másrészt társadalmi reprezentációként elemezzük.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• Az antropológiai és dokumentumfilm sajátosságainak megismertetése, a műfaj változatosságának felismerése. • A műfaj főbb történetileg kialakult típusainak megismerése, felismerése • A filmértelmezési készségek kialakítása • A filmes antropológia és az írott antropológia viszonyának tárgyalása, problematizálása.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Bevezetés. A munkamenet ismertetése. A témák felvázolása	Előadás, filmrészletek megtekintése és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
A film három forrásvidéke: az aktualitás dokumentálása, a képzelet objektiválása és a tudományos igényű rögzítés	Előadás, filmrészletek megtekintése és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
A korai megfigyelő filmek. A kezdetek: az objektiváló filmkészítés, a megfigyelés módozata	Előadás, filmrészletek megtekintése és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
Az önreflexív filmkészítés kezdetei	Előadás, filmrészletek megtekintése és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
A megfigyelő filmkészítés	Előadás, filmrészletek megtekintése és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
A résztvevő megfigyelő filmek. Többszólamúság és interaktivitás	Előadás, filmrészletek megtekintése és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
Jean Rouch munkássága. Az etnofikció. A cinéma vérité	Előadás, filmrészletek megtekintése és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
Az új médiák elterjedésének hatása a társadalomra	Előadás, filmrészletek megtekintése és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
Képi gyarmatosítás versus alkalmazott antropológiai filmkészítés	Előadás, filmrészletek megtekintése és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
Film és reflexivitás	Előadás, filmrészletek megtekintése és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
Film és „advocacy”. A filmes a védőügyvéd szerepében	Előadás, filmrészletek megtekintése és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
„Bennszülött” filmezés, közösségi filmezés	Előadás, filmrészletek megtekintése és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
A kortárs helyzet értékelése és értelmezése nemzetközi perspektívában	Előadás, filmrészletek megtekintése és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	
A kortárs helyzet értékelése és értelmezése regionális perspektívában. Konklúziók	Előadás, filmrészletek megtekintése és interaktív tevékenységek (kérdések, beszélgetés)	

Könyvészet

Kötelező szakirodalom és filmográfia:
Olvasmányok:

FÉJJA Sándor
1982 *15 filmlecke*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest
FÜREDI Zoltán
2004 Idegenek a kertemben. Néprajzi, antropológiai filmek Magyarországon. In: *Metropolis, Filmelméleti és filmtörténeti folyóirat*, VIII évf., 2. sz., 94-108.
HELTAI Gyöngyi
2002 Néhány jellemző tendencia a kortárs vizuális antropológiai gondolkodásban. In: Füredi Zoltán (szerk.) *Dialektus Fesztivál, Filmkatalógus és vizuális antropológiai írások,* Palantír Film Vizuális Antropológiai Alapítvány, Budapest, 89-113.
KÖNCZEI Csilla
2006 *Valóság – mozi – társadalom. Bevezetés a dokumentumfilm antropológiájába.* Desire, Cluj-Kolozsvár
McDOUGALL, David
2004 A megfigyelő filmen túl. In: Halmos Ádám (szerk.) *A valóság filmjei. Tanulmányok az antropológiai filmről és filmkatalógus*, Palantír Film Vizuális Antropológiai Alapítvány, Budapest, 61-75.
RÓKA Jolán
1994 A vizuális manipuláció szerepe az imázsteremtésben. *Jelkép. Kommunikáció, közvélemény, média.* 2. sz. 36-41.
RUBY, Jay
2004 Vizuális antropológia. In: Halmos Ádám (szerk.) *A valóság filmjei. Tanulmányok az antropológiai filmről és filmkatalógus*, Palantír Film Vizuális Antropológiai Alapítvány, Budapest, 9-19.
YOUNG, Colin
2004 A megfigyelő film. In: Halmos Ádám (szerk.) *A valóság filmjei. Tanulmányok az antropológiai filmről és filmkatalógus*, Palantír Film Vizuális Antropológiai Alapítvány, Budapest, 47-61.
WEINBERGER, Eliot
A kamera törzs. (The Camera People. In: *Visualizing Theory. Selected Essays From 1990-1994*, ed. by Lucien Taylor, Routledge. 3-26.)

Filmek:
Woody Allen: *Zelig*, 1983, 79' (Angolul beszélő magyar feliratos)

Buglya Sándor: A film formanyelve (Fejezetek a film történetéből, 1 rész), 1989

Lumière-fívérek: Némafilmek, 1895-1990

Robert J. Flaherty: *Nanook of the North*, 1922, 79' (Némafilm angol inszertekkel)

Dziga Vertov: *Chelovek s kino-apparatom (Ember a felvevőgéppel)* 1929, 67' (Némafilm orosz inszertekkel, angol felirattal)

John Marshall: *The Hunters (A vadászok)* 1957, 70' (!kung / Ju/'hoansi és angol nyelven beszélő) és/vagy:
Bitter melons (Keserű dinnyék) 1971, 30' (!kung / Ju/'hoansi és angol nyelven beszélő)

Jean Rouch: *La pyramide humaine (Az emberi piramis)*, 1961, 90' (Franciául beszélő, magyar feliratos), és/vagy: *Jaguar (Jaguár)*, 1967, 93 min. (Helyi afrikai nyelven és franciául beszélő)

Melissa Llewelyn-Davies: *Masaai women (Maszáj nők)*, 1974, 53' (Maszájul és angolul beszélő angol feliratos)

David és Judith McDougall: *Photo Wallahs (Fotózás Wallah módra)*, 1991, 60' (Indiai és angol nyelvű angol feliratos)

Denis O'Rourke: *Cannibal Tours (Kannibáltúra)*, 1987, 60' (Európai nyelveken, helyi új-guineai nyelveken beszélő angol feliratos)

Mark Soosaar: *Father, Son and the Holy Torum (Atya, fiú és a Szent Tórum)*, 1998, 90' (Hanti-mansi és orosz nyelven beszélő, angol feliratos)

Chris Curling - Melissa Llewelyn-Davies: *Masai women (Maszáj nők)*, 1974, 53' (Maszájul és angolul beszélő angol feliratos)

David és Judith McDougall: *To Live with Herds (Pásztorokkal élni)*, 1971, 67' (Jai és angol nyelvű, angol feliratos) és/vagy:
Photo Wallahs (Fotózás Wallah módra), 1991, 60' (Indiai és angol, angol feliratos)

Ilisa Barbash, Lucien Taylor: In and Out of Africa, 1993, 59' (Afrikai helyi nyelveken és angolul beszélő angol feliratos)

Michael Stewart: *What Magdalena Said (Mit mondott Magdaléna)*, 1994, 50' (Csehül, angolul és cigányul beszélő angol feliratos)

Kim Longinotto - Ziba Mir- Hosseini: *Runaway (A szökevények)*, 2001, 88' (Iráni nyelven beszélő angol feliratos)

Trinh T. Min-ha: *Surname Viet Given Name Nam (Családneve Viet keresztneve Nam)*, 1989, 108' (Vietnami és angol nyelven beszélő angol feliratos)

John Bishop & Harald Prins: *Oh, What a Blow That Phantom Gave Me! (Ó, milyen csapást mért rám a szellem)* 2001, 54' (Különböző helyi nyelveken és angolul beszélő)

Ajánlott szakirodalom:

Eric Barnouw
1993 Documentary, a history of non-fiction film, New York
Bogaart, Nico C.R.

1983 Perceptual ethics. *Methodology in anthropological filmmaking: papers of the IUAES intercongress Amsterdam 1981*/ Nico C.R. Bogaart and Henk W.E.R. Ketelaar. – Göttingen. Edition Herodot
Budrală, Dumitru
2005 *Momente din istoria filmului antropologic.* Editura Universităţii "Lucian Blaga" din Sibiu
Ginsburg, Faye
1995 Ethnographies on the Airwaves: The Presentation of Anthropology on American, British, Belgian and Japanese Television. *Principles of Visual Anthropology.* Ed. by Paul Hockings, Berlin-New York. 363-398.
Grimshaw, Anna
2001 The anthropological television of Melissa Llevelyn-Davies. *The Ethnographer's Eye. Ways of seeing in anthropology*. Cambridge University Press. 149-171.
Könczei Csilla
1999 Despre constituirea iluziei de autenticitate în filmul documentar. *Caietele Tranziţiei.* Revista Institutului de Studii Posttotalitare şi a Institutului de Antropologie Culturală. Cluj. (233-234.)
2005 Reflexivitás a dokumentumfilmben. *Filmtett. Mozgóképes havilap* 21-23
Loizos, Peter
1993 Challenging documentation-realism: three early experiments by Jean Rouch. *Innovation in ethnographic film. From innocence to self-consciousness, 1955-85.* Manchester University press. 45-66.
1993 Complex constructions with subjective voices: East Africa, 1971-76. *Innovation in ethnographic film. From innocence to self-consciousness, 1955-85.* 91-114.
1993 For the record: documentation filming from innocent realism to self-consciousness. *Innovation in ethnographic film. From innocence to self-consciousness, 1955-85.* 16-44.
MacCannell, Dean
1994 Cannibal Tours. *Visualizing Theory.* Selected Essays From V.A.R. 1990-1994, ed. by Lucien Taylor. Routledge. New York and London. 99-114.
Macdougall, David
1994 Whose Story Is It? *Visualizing Theory.* Selected Essays From V.A.R. 1990-1994, ed. By Lucien Taylor. Routledge. New York and London. 27-36.
Martin György
1979 Táncrögzités, tánclejegyzés. In: Tánc, A magyar folklór, Tankönyvkiadó, Budapest. 523-533.
Nichols, Bill
1994 The Ethnographer's Tale. *Visualizing Theory.* Selected Essays From V.A.R. 1990-1994, ed. by Lucien Taylor. Routledge. New York and London. 60-83.
Renov, Michael
1993 Toward a Poetics of Documentary. In: Theorizing Documentary, ed. by Michael Renov, Routledge. 12-36.
Rony, Fatimah Tobing:
1994 *The Third Eye. Race, Cinema and Ethnographic Spectacle.* Duke University Press. Durham and London
Ruby, Jay
1996 Visual Anthropology. *Encyclopedia of Cultural Anthropology*, David Levinson and Melvin Ember, editors. New York: Henry Holt and Company, vol. 4: 1345-1351.
Weinberger, Eliot
1994 The Camera People. *Visualizing Theory.* Selected Essays From 1990-1994, ed. by Lucien Taylor, Routledge. 3-26.

Ajánlott honlapok:

http://der.org
http://db.zti.hu/
www.loc.gov/loc/lcib/0111/mead.html
http://www.aaanet.org/committees/ethics/ethcode.htm

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Bevezetés, a szemináriumi témák megbeszélése, a feladatok kiosztása.	Minden órán az antropológiai filmezés történetének egy-egy fontosabb filmjét nézünk meg, majd ezt közösen a filmhez kapcsolódó szakirodalmi szöveg alapján megbeszéljük. A diákok az általuk választott filmet szóban (power point vagy hand-out segítségével) mutatják be.	
Film: Robert J. Flaherty: Nanook of the North, 1922, 79 min	Bemutatás a film és a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
Film: Dziga Vertov: Ember a felvevőgéppel 1929, 67 min	Bemutatás a film és a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
Film: John Marshall: The Hunters 1985, 70 min	Bemutatás a film és a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
Film: Jean Rouch: Az emberi piramis, 1961, 90 min	Bemutatás a film és a szakirodalom alapján, kérdések, vita	

Film: Denis O'Rourke: Cannibal Tours, 1987, 60 min	Bemutatás a film és a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
Film: Mark Soosaar: Father, Son and the Holy Torum, 90 min	Bemutatás a film és a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
Film: David és Judith McDougall: *To Live with Herds (Pásztorokkal élni)*, 1971, 67' (Jai és angol nyelvű, angol feliratos) és/vagy: *Photo Wallahs (Fotózás Wallah módra)*, 1991, 60' (Indiai és angol, angol feliratos)	Bemutatás a film és a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
Film: Chris Curling - Melissa Llewelyn-Davies: *Masai women (Maszáj nők)*, 1974, 53' (Maszájul és angolul beszélő angol feliratos)	Bemutatás a film és a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
Film: Ilisa Barbash, Lucien Taylor: In and Out of Africa, 1993, 59' (Afrikai helyi nyelveken és angolul beszélő angol feliratos)	Bemutatás a film és a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
Film: Michael Stewart: *What Magdalena Said (Mit mondott Magdaléna)*, 1994, 50' (Csehül, angolul és cigányul beszélő angol feliratos)	Bemutatás a film és a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
Film: Kim Longinotto - Ziba Mir- Hosseini: *Runaway (A szökevények)*, 2001, 88' (Iráni nyelven beszélő angol feliratos)	Bemutatás a film és a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
A diákok által kiválasztott kortárs film bemutatása és elemzése	Bemutatás a film és a szakirodalom alapján, kérdések, vita	
A diákok által kiválasztott kortárs film bemutatása és elemzése	Bemutatás a film és a szakirodalom alapján, kérdések, vita	

A szeminárium során felhasznált anyag

Bogaart, Nico C.R.
1983 Perceptual ethics. Methodology in anthropological filmmaking: papers of the IUAES intercongress Amsterdam 1981/ Nico C.R. Bogaart and Henk W.E.R. Ketelaar. – Göttingen. Edition Herodot
Ginsbur, Faye
2002 Mediating Culture: Indigenous Media, Ethnographic Film, and the Production of Identity. The Anthropology of Media. A Reader, eds. Kelly Askew&Richard r. Wilk
2002 On The Use of The Camera in Anthropology. The Anthropology of Media. A Reader. Kelly Askew&Richard r. Wilk
Loizos, Peter
1993 Challenging documentation-realism: three early experiments by Jean Rouch. Innovation in ethnographic film. From innocence to self-consciousness, 1955-85. Manchester University press. 45-66.
1993 Complex constructions with subjective voices: East Africa, 1971-76. Innovation in ethnographic film. From innocence to self-consciousness, 1955-85. 91-114.
1993 For the record: documentation filming from innocent realism to self-consciousness. Innovation in ethnographic film. From innocence to self-consciousness, 1955-85. 16-44.
MacCannell, Dean
1994 Cannibal Tours. Visualizing Theory. Selected Essays From V.A.R. 1990-1994, ed. by Lucien Taylor. Routledge. New York and London. 99-114.
Macdougall, David
1994 Whose Story Is It? Visualizing Theory. Selected Essays From V.A.R. 1990-1994, ed. By Lucien Taylor. Routledge. New York and London. 27-36.
Nichols, Bill
1994 The Ethnographer's Tale. Visualizing Theory. Selected Essays From V.A.R. 1990-1994, ed. by Lucien Taylor. Routledge. New York and London. 60-83.
Rony, Fatimah Tobing:
1994 The Third Eye. Race, Cinema and Ethnographic Spectacle. Duke University Press. Durham and London
Ruby, Jay
1996 Visual Anthropology. Encyclopedia of Cultural Anthropology, David Levinson and Melvin Ember, editors. New York: Henry Holt and Company, vol. 4: 1345-1351.
Silverman Kaja
4. The Gaze. 5. The Look 6. The Screen. The Threshhold of the Visible World. Routledge. New York and London. (151-202.)
Stoller, Paul
1994 Artaud, Rouch, and the Cinema of Cruelty. Visualizing Theory. Selected Essays From 1990-1994, ed. by Lucien Taylor, Routledge. 84-98.
Weinberger, Eliot
1994 The Camera People. Visualizing Theory. Selected Essays From 1990-1994, ed. by Lucien Taylor, Routledge. 3-26.

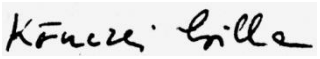
9. A szakmai testületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

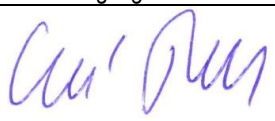
- A tantárgy összhangban van a miskolci, pécsi, budapesti egyetemeken tanított, hasonló tematikájú tantárgyak tartalmával, ugyanakkor arra is figyel, hogy olyan általános elemzési képességeket adjon át a diákoknak, amit később is tudnak hasznosítani

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A tananyag ismerete, problematizáló bemutatása	Szóbeli bemutatás az előadások során	40%
10.5 Szeminárium / Labor	Filmértelmezés a szakirodalom alapján	Vizsgaértékű dolgozat elkészítése	60%

10.6 Minimális követelmények
• Az alapfogalmak elsajátítása • Antropológiai és dokumentumfilmek elemzése • Az antropológiai filmtörténet fontosabb trendjeinek és alkotásainak ismerete

Data completării Kitöltés dátuma	**Semnătura titularului de curs** Előadás felelősének aláírása	**Semnătura titularului de seminar** Szemináriumfelelősének aláírása	**Semnătura titularului de curs practic** Gyakorlati szem. felelősének aláírása
2020.04.09.			

Data avizării în departament Intézeti jóváhagyás dátuma	**Semnătura Directorului de Departament** Intézetigazgató aláírása
2020.04.16.	

Data avizării la Decanat Dékáni jóváhagyás dátuma	**Semnătura Prodecanului responsabil** Felelős dékánhelyettes aláírása	**Ştampila facultăţii** Egyetem pecsétje
2020.04.30.	